

Claus Rønlevs bibliotek

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Digitaliseret efter aftale med Selskabet for Danmarks Kirkehistorie. PDF-filen er kun til ikke kommercielt brug.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER

SJETTE RÆKKE,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE

VED

J. OSKAR ANDERSEN,

PROFESSOR, DR. THEOL.

FØRSTE BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS G. E. C. GADS FORLAG.

1933-35.

Jens Thomessøn Skriver.

En Embedsmand i Kancelliet på Christian III.s Tid.

Af William Christensen.

Historikere, der har beskæftiget sig lidt mere indgående med de i Rigsarkivet opbevarede Kilder til Christian III.s Historie, vil vistnok i Regelen have lagt Mærke til en Kancellihånd, der indpræger sig i Erindringen ved sine overordentlig karakteristiske, runde Bogstavformer. Medens ikke få af de andre samtidige Kancellihænder kan have et vist Fællespræg, så at det jævnlig kan være besværligt at holde dem ude fra hinanden, er den her nævnte Hånd så ejendommelig, at man uden Vanskelighed vil genkende dens runde Bogstaver, hvor som helst man træffer dem. Men et Navn, der viser, hvem Håndens Indehaver var, vil man vistnok forgæves søge i det danske Rigsarkiv fra den Tid, da han tjente i Kancelliet; og noget Brev med hans egen Underskrift findes, så vidt vides, overhovedet ikke i Rigsarkivet fra noget Tidspunkt af hans Liv. Hans Navn har derfor hidtil næppe været kendt; det er således ham, der har skrevet den Fortegnelse, der hos Thiset, Danske adelige Brevkister S. 117 er betegnet med Bogstavet b, men Thiset nøjes her med at betegne hans Hånd som »en velkjendt Skriverhaand fra Kong Christian III' Tid«. Ved Hjælp af Arkivalier i og uden for Rigsarkivet kan man imidlertid ikke blot udfinde hans Navn, men også i store Træk følge hans Tilværelse både før og efter den Tid, i hvilken han var ansat i Kancelliet, og som kun har udgjort et kortere Tidsrum af hans øjensynlig lange Liv.

Det er den her omtalte Hånd, der har skrevet et nu trykt Regnskab, som bærer Overskriften: »Thett godts, som Jegh annammede paa Aggershus paa myn herris her Mogens Giildensternns wegne Aar etc. 1536«, og som den samme Mogens Gyldenstjerne egenhændig har forsynet med Påtegningen: »Thett, som Iens skrijffuere sijste gang anamed paa Aggershus af tet engelske gods«¹. Man får altså her at vide, at Indehaveren af Hånden har heddet Jens Skriver (og som vi senere skal se, kan der hertil føjes Patronymikonnet Thomessøn), og at han i 1536 har stået i Forbindelse med den bekendte Mogens Gyldenstjerne. Og når man, vejledet af dette Fingerpeg, gennemgår Mogens Gyldenstjernes forholdsvis vel bevarede Arkiv for at finde nærmere Spor af denne Forbindelse, bliver en sådan Gennemgang ikke resultatløs.

Hvis man ønsker Oplysning om, hvor gammel Forbindelsen mellem Mogens Gyldenstjerne og Jens Skriver har været, må man selvfølgelig se bort fra sådanne Afskrifter og Optegnelser, som enten er helt udaterede eller, for så vidt de kun er Afskrifter af daterede Breve, ikke angiver, når disse Afskrifter er tagne². Den ældste daterede Original fra Jens Skrivets Hånd, som er Meddelelsen bekendt, er af 1531 23. Novbr.³; og foruden at være den ældste må den vistnok også siges at være det interessanteste af de Aktstykker til Danmarks Historie, som han har skrevet. Det drejer sig nemlig om det fra Mogens Gyldenstjernes Side udfærdigede Eksemplar af den Våbenstilstand, som han sluttede med Christiern II, kort efter at

¹) Norske Regnskaber og Jordebøger fra det 16de Aarhundrede (1520—1570) udg. ved H. J. Huitfeldt-Kaas IV. 501—3.

²) Sådanne Afskrifter af daterede Breve findes i RA. Privatark. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Indkomne Sager 1493 Novbr. 8. (omtalt i Repert. dipl. regni Danici mediævalis 2. R. IV Nr. 7495, hvor dog Afskriverens Navn ikke er angivet) og 1526 Aug. 24 (det hos Erslev og Møllerup, Kong Fred. den Førstes danske Registr. S. 111 efter Kancelliregistranterne gengivne Brev om Beridsholm).

³) RA. Privatark. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Indkomne Sager.

denne var landet i Norge og havde begyndt at belejre Akershus¹. Brevet, der som nævnt er skrevet med Jens Skrivers Hånd, er beseglet med Mogens Gyldenstjernes Segl og har en egenhændig Erklæring af Mogens Gyldenstjerne om, at »Tette mit bref, som tet screffuet er i alle arttyckel, bekender ieg met myn egen handskrift«. Men det bærer ganske vist på Bagsiden en Påtegning af Mogens Gyldenstjerne: »Tet breff, som ieg k. C. gyffuet har«, så at det kan være tvivlsomt, hvorvidt Eksemplaret nogen Sinde har været ude af hans Værge, i hvilket Tilfælde det snarere måtte betragtes som en Genpart (men i så Fald utvivlsomt en ganske samtidig Genpart) end som en egentlig Original².

Af hvilken Art den Skriverstilling har været, som Jens Skriver har beklædt hos Mogens Gyldenstjerne, og som han skyldte sit Tilnavn, kan næppe afgøres³. Og i det hele

---

¹) Jfr. om Brevets Plads i Danmarks og Norges Historie: Heise, Kristiern den anden i Norge og hans Fængsling S. 23 ff., sammes ganske korte Omtale af Brevet (uden Angivelse af dets Dag) i Danmarks Riges Hist. III. I. 326 og Taranger i Norges Hist. fremstillet for det norske Folk III. II. 351 ff.

²) Brevet er trykt i Dipl. Norv. IX. 699 efter det her omtalte Eksempplar. Sstds. S. 700 er trykt den fra Christiern II.s Side foreliggende Tekst af Våbenstilstanden, der ligeledes er dateret 1531 23. Novbr. Denne sidste Tekst haves i 2 Eksemplarer (i den ovfr. S. 286 Note 3 nævnte Samling), nemlig en Original, der er forsynet med Kongens egenhændige Underskrift og har Spor af hans Segl, og en Afskrift, der er skreven med Jens Skrivers Hånd og ved en meget flygtig Betragtning kunde ligne en Original, navnlig fordi den har gjort Forsøg på at eftertegne Kongens Underskrift. Men ved en nærmere Sammenligning med Kongens Underskrift på det originale Eksempplar viser det sig rigtignok, at Forsøget er faldet ret uheldig ud; og Afskriften har da heller ikke mindste Spor af det Signet, som loves i dens Tekst, ligesom Mogens Gyldenstjerne i en egenhændig Påtegning på Afskriftens Bagside udtrykkelig kalder den en Kopi.

³) I nogle Regnskabsoptegnelser, som Jens Skriver har skrevet, og som er udaterede, men tidligst kan være nedskrevne 1533, nævner han Hr. Peder, »som waar slotz schriffuer paa Aggershus« (Norske Regnskaber og Jordebøger IV. 443); men heri behøver jo ikke at ligge, at

vides der meget lidt om hans Forhold til Akershus i den Tid, da Mogens Gyldenstjerne var Lensmand dér¹. Mogens Gyldenstjerne fratrådte imidlertid sin Stilling på Akershus i 1532, og der foreligger intet Bevis for, at Jens Skriver efter den Tid er forblevet på Akershus, men derimod ikke få Tegn på, at han fremdeles er knyttet til Mogens Gyldenstjerne. Denne blev i 1532 Lensmand på Malmøhus, som han indløste fra den tidligere Lensmand Albert Jepsson Ravensbergs Enke Sophie Podebusk, og en Kvittring af 1532 fra den sidstnævnte til Mogens Gyldenstjerne for Pantessummen foreligger i en Afskrift, som er skreven med Jens Skrivers Hånd². Endvidere har Jens Skriver i 1536 øjensynlig været på Akershus i Anledning af en Opgørelse mellem den daværende Lensmand dér Erik Gyldenstjerne og Mogens Gyldenstjerne; men dette Ophold har utvivlsomt kun været midlertidigt, hvad der fremgår af, at Jens Skriver ved denne Lejlighed kalder Mogens Gyldenstjerne for sin Herre³. Fremdeles har Jens Skriver med egen Hånd skrevet et originalt Brev,

Jens Skriver har efterfulgt Hr. Peder som Slotsskriver. Og i ethvert Fald er Optegnelserne intet Bevis for, at Jens Skriver var knyttet til Akershus, da de blev nedskrevne.

¹) Det i Norske Regnskaber og Jordebøger IV. 431—37 trykte Regnskab er skrevet med Jens Skrivers Hånd forfra til S. 437 L. 5 incl. (jfr. sstds. S. 498); men det er først revideret i Marts 1533 og vel også først aflagt, efter at Mogens Gyldenstjerne var fratrådt Lenet. — Når der i de i S. 287 Note 3 nævnte udaterede Regnskabsoptegnelser tales om en Række forskellige Dyrehuder, som en Henrik Hollænder har modtaget af Jens Skriver på Mogens Gyldenstjernes Vegne i 1532 (anf. St. S. 443), er dette vel sket på Akershus. Nogle få Linier, som Jens Skriver har skrevet i nogle andre, helt udaterede Regnskabsoptegnelser (anf. St. S. 442), er ikke usandsynlig også skrevne på Akershus; men dette er mulig først sket senere, idet der synes at være en vis Forbindelse mellem disse Optegnelser og dem af 1536, der er trykte sstds. S. 501—3.

²) RA. Privatark. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Indkomne Sager 1532 Aug. 22.

³) Se de 3 af Jens Skriver egenhændig skrevne Opgørelser, der findes sidst anførte Sted under Aar 1536 uden Dag og er trykte i Norske Regnskaber og Jordebøger IV. 499—503. At han har været Mogens Gylden-

som er udstedt i Malmø 1539, og hvori 2 Borgere i Malmø (David Albretssøn og Tuve Troelssøn) attesterer en Udskrift af Mogens Gyldenstjernes Regnskabsbog, som Hr. Mogens havde ført på Akershus i 1531¹. Og i 1541 har Jens Skriver egenhændig skrevet et originalt Brev, hvori den nysnævnte David Albretssøn og han selv vidimerer et af Borgeren i Oslo Henrik Janssøn Hollænder i 1535 udstedt Brev om hans økonomiske Mellemværende med Mogens Gyldenstjerne². Og ligeledes i 1541 har Jens Skriver egenhændig skrevet en af David Albretssøn og ham selv udstedt udførlig Erklæring om, at de har set en lang Række Breve, der vedrører Mogens Gyldenstjernes Fordring på Torsø i Skåne og opregner det hertil hørende Bondegods³.

De 2 her nævnte Breve af 1541 er mærkelige ved, at de er forseglede med Jens Skriveres endnu bevarede Segl, der viser et Skjold, i hvilket der findes et Bomærke, og over hvilket der er anbragt Bogstaverne I T, Indicier for, at han har ført det ovenfor⁴ anførte Navn Jens Thomessøn. Men endvidere betegner han sig i begge Brevene af 1541 som Borger i Malmø, hvad der viser, at hans Forbindelse med Mogens Gyldenstjerne, skønt den øjensynlig stadig har bestået (således som det fremgår af de 2 Breves Indhold), dog må være bleven af løsere Art. Når han er blevet

---

stjernes Tjener i 1536, siges også i Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre udg. ved E. Marquard I. 105.

¹) RA. Privatarck. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Indkomne Sager 1539 Marts 15.

²) Sstds. 1541 Febr. 26.

³) Sstds. 1541 Maj 3 (delvis trykt i Repert. dipl. regni Danici mediævalis 2. R. IV Nr. 7331). 3 ligeledes af Jens Skriver skrevne, delvis udaterede Optegnelser, der tidligere har ligget på forskellige Steder i Mogens Gyldenstjernes Arkiv, men øjensynlig er Forarbejder til det nævnte Brev, er nu lagte derved. Og som ovfr. S. 285 nævnt, er det ligeledes Jens Skriver, der har skrevet en lille Fortegnelse over Breve vedrørende Torsø, som er trykt hos Thiset, Danske adelige Brevkister S. 117—20 (og bærer Bctegnelsen b); Forlægget dertil findes i RA. Privatarck. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Koncepter og Optegnelser.

⁴) S. 286.

Borger i Malmø, kan vel næppe oplyses; men der kan mindes om, at det nysnævnte Brev af 1539 (som ganske vist kun er skrevet af Jens Skriver, uden at han nævnes deri) er dateret Malmø på en Tid, da Mogens Gyldenstjerne lige så lidt som i 1541 var Lensmand på Malmøhus, om end han i 1539 havde det nærliggende Lindholm Len.

Længe efter 1541 kan Jens Skriver dog ikke antages at have været bosat i Malmø¹; thi i alt Fald fra de sidste Måneder af 1542 af forekommer han som ansat i Kancelliet. I den Række af Kopibøger, som betegnes Tegnelser over alle Lande, og som, at dømme efter de stadig skiftende Hænder, må antages ført omtrent samtidig med de pågældende Breves Udstedelse, forekommer hans Hånd tidligst i Optegnelser om Breve, som i alt Fald delvis er udstedte 1542 11. Novbr., og af hvilke en på denne Dag udstedt bevaret Original er skreven med hans Hånd². Også i den nærmest følgende Tid træffer man jævnlig hans Hånd både i den nævnte Række af Kancelliets Kopibøger og i originale Kongebreve. Han omtales i et Brev, som

¹) Han nævnes i den i Malmø Stadsarkiv opbevarede »Malmö Stadsbok 1503—1548« S. 379 under 1544 Juli 14 (som Jens Thomesson Skriver), men på en Måde, der ikke kan bruges som Bevis for, at han på dette Tidspunkt boede i Byen. (Det pågældende Sted er det eneste i Stadsbogen, hvor hans Navn er fundet nævnt.)

²) De vedkommende Optegnelser (som ikke er egentlig daterede) findes i RA. Tegn. ov. alle Lande 1537—45 Bl. 196 b—199 a og er trykte derefter i Danske Mag. 3. R. VI. 357 f. (Jens Skrivers Hånd forekommer ganske vist allerede i nogle få Ord, der er tilføjede på Bindets Bl. 189 b (nemlig de i Danske Mag. 3. R. VI. 353 trykte Ord: »mett form och lodd«, »oc Eyler Hardenbergh skicker ther heste till« og »att her Peder Skram flyer ther heste till«); men det synes ikke troligt, at disse Tilføjelser er ældre end Indførslerne på Bl. 196 b—199 a.) — Den omtalte bevarede Original af 1542 11. Novbr. findes i RA. Privatark. Papir, Esge Bille, Kgl. Missiver. I de 3 større, nogenlunde bevarede Privatarkiver, som strækker sig ind i eller helt gennem Christian III.s Regeringstid: Anders Billes, Esge Billes og Mogens Gyldenstjernes, er Jens Skrivers Hånd ikke påtruffet i noget originalt Kongebrev før det nævnte af 1542 11. Novbr.; derimod forekommer den atter i et af 1542 2. Decbr. (RA. Privatark. Perg., Esge Bille).

Esge Bille har skrevet 1544 4. Juni fra København til Johan Friis (der sagtens dengang har været med Kongen i Hertugdømmerne), og hvori det hedder, »at Jens Scrifuere aff Malmøø haffuer værilt hoes meg oc ladett seg brvgid paa kong^e maiestatz vegne, hwes jeg haffuer hannom tiil sagtt; hwor ffore bedher jeg edher gerne, kiære her cansszeler, at ther som ii icke haffdde hannom besiindherlige for nøden behoff, at hand end nw motte bliffue hoes meg en stundtt«¹. Betegnelsen Jens Skriver af Malmø kunde måske tyde på, at der dengang har været 2 Jens Skriver'e i Kancelliet; og hele Udtryksmåden synes at vise, at Forbindelsen i alt Fald mellem Jens Skriver og Esge Bille, der dengang øjensynlig har været Regeringens Stedfortræder på Københavns Slot, ikke har været helt fast. Men man finder i den følgende Tid Jens Skriver fremdeles virkende i Kancelliet i en Række År²; og man kan også træffe Breve udfærdigede i Dronning Dorotheas Navn, som er skrevne med hans Hånd³. I 1548 får »Jens Tomessen«, Kongens Kancelliskriver, Kvittering for en Landehjælp, som han havde oppebåret af Lensmænd og Købstæder i Landene Øst for Store Bælt, og som beløb sig til 48000 Daler foruden forskellige Beløb i andre Vær-

¹) RA. Incl. t. Reg. og Tegn. 1544 Juni 4. Hverken dette Brev eller et andet af samme Dag, der er fra samme til samme og findes sstds., er skrevet med Jens Skriveres Hånd; derimod ligger der ved det sidste som Bilag 2 deri påberabte Afskrifter, som er skrevne med hans Hånd.

²) Vidnesbyrd herom kan findes i originale Kongebreve i de S. 290 Note 2 omtalte 3 Privatarkiver og i Kopibøgerne Tegnelser over alle Lande og ligeledes i den Række Kopibøger, der betegnes Registre over alle Lande (her dog først fra det Bind af, der begynder med Året 1546, idet det foregående Bind er en noget yngre Afskrift).

³) RA. Privatark. Papir, Esge Bille, Pk. I, Breve af 1548 Febr. 23 og Maj 9; sstds., Mogens Gyldenstjerne, Indkomne Sager 1549 Maj 1. Ja et originalt, nærmest privat Brev af 1548 Maj 7 fra Kansleren Johan Friis til Jørgen Gyldenstjerne er helt igennem, endogså indbefattet Underskriften »Johann Friiss«, skrevet med Jens Thomessøn Skriveres Hånd (RA. Privatark. Papir, Jørgen Gyldenstjerne).

dier¹. Men sin Forbindelse med Mogens Gyldenstjerne har han åbenbart i alt Fald til Dels bevaret: endnu i 1546 kan man finde et med hans Hånd skrevet Brev, som er dateret Lund og udfærdiget af de 3 Adelsmænd Børge Trolle, Mourids Olsson Krognos og Peder Oxe, der på Foranledning af Mogens Gyldenstjerne afgiver en Erklæring om Skifte mellem denne og hans Svoger Jacob Sparre².

Jens Skrivers har virket i Kancelliet endnu i 1555³; men adskillige År før dette Tidspunkt var han begyndt at blive knyttet til den Institution, ved hvilken han må antages senere at have fået fast Bopæl. I 1546 får »Jens Thonneß« eller »Jens Thommesßen, som kallis Schriffuere«, for tro og villig Tjeneste, som han har gjort og skal gøre i Kongens Kancelli, for Livstid overdraget af Kongen det Vikarie, som ligger til Store-Præstegilde-Alter i Lunde Domkirke, og som Hr. Peder Hallandsfar sidst havde i Værge, dog således at når Jens Thomessøn ikke er i kongelig Tjeneste eller studerer, skal han residere ved Domkirken og holde tilbørlig Tjeneste inden og uden Kirken og være Ordinansen undergivet⁴. Som et Vidnesbyrd om den For-

¹) Danske Kancelliregistr. 1535—1550 S. 394.

²) RA. Privatark. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Indkomne Sager 1546 Oktbr. 9.

³) De seneste Tidspunkter, på hvilke hans Hånd er truffet i Kancelliets Kopibøger, er i Breve, der er daterede 1555 7. Febr. (RA. Tegn. ov. alle Lande 1552—56 Bl. 485 a) og 1555 10. Febr. (RA. Reg. ov. alle Lande 1553—58 Bl. 207 a); men når disse Breve er indførte i Kopibøgerne, kan ikke siges med Vished, selv om det vel nok er sket ikke længe efter deres Udfærdigelse. I de 3 ovfr. S. 290 Note 2 nævnte Privatarkiver er der ikke påtruffet noget med Jens Skrivners Hånd skrevet Kongebrev senere end 1552 19. Decbr. (RA. Privatark. Papir, Mogens Gyldenstjerne, Kgl. Missiver); derimod har han skrevet 2 originale Kongebreve af 1555 9. Jan., der findes i Fyns Bispearkiv i RA.

⁴) RA. Reg. ov. alle Lande 1546—52 Bl. 432 a, gengivet i Danske Kancelliregistr. 1535—1550 S. 308 f. Udgiverne af det sidstnævnte Værk giver her en Henvisning til et 2 Dage yngre Brev på en Måde, der tyder på, at de finder en Modsigelse mellem Brevet til Jens Thomessøn og det yngre Brev, idet Kongen ved det sidste overdrager et Kannikedømme i

bindelse, hvori han herved var kommet med Kapitlet i Lund, kan anføres et Brev, der nu findes i Kapitlets i Landsarkivet i Lund opbevarede Arkiv og er egenhændig skrevet og underskrevet af ham. Dette Brev, der er det eneste, som nærværende Meddeler mindes at have set med hans Underskrift, er underskrevet med hans fuldstændige Navn »Jens Thomissenn Schriiffuere« og er således Bevis for Identiteten af Personerne med Navnene Jens Thomessøn og Jens Skriver. Det er dateret Flensborg 1551 6. Marts og stilet til Kanniken i Lund, den senere Kantor Peder Iverssøn, til hvem Brevskriveren oversender et Dokument, som i nogen Tid har ligget i Kancelliets Kiste, men som han nu har set tilhører Kapitlets Arkiv¹.

Senere fik Jens Thomessøn flere Indtægter af Lunde Kapitel; i 1553 betegnes han som Kannik i Lund², og skønt han arbejder i Kancelliet endnu i 1555 (som nylig nævnt) og i højere Grad i 1554, har han allerede i 1553 fået kongeligt »pasbortt« lydende på, at han, efter en Tid lang at have tjent trolig og vel i Kongens Kancelli, nu er blevet forløvet af kongelig Tjeneste og må drage til Lund og residere ved Domkirken som andre Kanniker³. I alt

Lund, der var ledigt efter Peder Hallandsfar, til en tredje Mand. Men en sådan Modsigelse eksisterer i ethvert Fald ikke, idet der er Tale om 2 forskellige Stillinger, et Vikariedømme, som Jens Thomessøn fik, og et Kannikedømme, som, da den ny Indehaver af det døde nogle År efter, overdroges til den senere Biskop Tyge Asmundsøn (Kancelliets Brevbøger 1551—1555 S. 398). I Lunde Kapitels Jordebog af 1570 nævnes da også Vikariedømmet og Kannikedømmet hvert for sig (RA. Danske Kanc., B I. 1. b γ, Diverse D III Nr. 164 Bl. 60 b—61 b og 98 a—b).

¹) Orig. i Landsarkivet i Lund, Lunde Domkapitels Arkiv, Pakken »Brev till enskilda medlemmar av kapitlet m. m.« under »Bref till Peder Iversen«. Et Fotografi af Brevets Tekst findes i Rigsarkivets fotografiske Samling af Håndskriftprover; et Udtog af Brevet er indført i det svenske Rigsarkiv tilhørende Håndskrift Skånebreffsförteckningen, *Af-actingen Acta privata* Nr. 999.

²) Kancelliets Brevbøger 1551—1555 S. 269, jfr. også S. 345.

³) RA. Tegn ov. alle Lande 1552—56 Bl. 304 a, gengivet i Kancelliets Brevbøger 1551—1555 S. 269. Brevet er i Kopibogen indført med Jens Thomessøns egen Hånd.

Fald fra 1556 må han vistnok antages at have været residerende i Lund. I dette År får Kapitlet Kvittering af Rentemesteren Eskil Oxe for et Beløb af 1000 Daler, som Jens Thomessøn har leveret ham¹; i 1558 har Kanniken Jens Skriver sammen med en anden Kannik været Kapitlets Fuldmægtig ved en Sendelse til Kongen²; og da Kapitlet efter Tronskiftet i 1559 ønsker sine Privilegier stadfæstede, sender det i den Anledning atter 2 af sine Medlemmer, af hvilke Jens Thomessøn var den ene, til Kongen³. Et Skøde, som den senere Rigskansler Axel Urne til Søgaard i 1565 udstedte til Kronen, er skrevet med Jens Thomessøns Hånd, — så vidt det kan ses, ikke fordi Jens Thomessøn i øvrigt har haft nogen som helst Interesse i Sagen, men sagtens kun fordi Skødet er udstedt i Lund⁴.

I en i 1570 affattet Jordebog over Lunde Kapitels Gods nævnes Jens Thomessøn som Indehaver af både Gjords-høj Præbende, mensa Wesom (det nuværende Vesum i Bara Herred) og altare sacerdotum⁵. På dette Tidspunkt har han imidlertid øjensynlig ikke været ung længere, eftersom han, som ovenfor nævnt, optræder allerede i 1531; og Regeringen gav i 1577 den netop da afgående Biskop i Lund Tyge Asmundssøn Ventebrev på det Kannike-

¹) Det S. 293 Note 1 nævnte Håndskrift Skånebrefförteckningen, Afdelingen Lunde Domkirke Nr. 1002. Andre Dokumenter vedrørende Jens Thomessøns Forhold til Lunde Kapitel i Årene 1556—86 er registrerede sstds. under Nr. 1006—7, 1017 (med År 1556; er et Brev, som i Kancelliets Brevbøger 1556—1560 S. 146 har Dateringen 1557 8. Decbr.), 1033, 1068, 1127, 1133, 1157, 1167, 1174 (et unøjagtigt Udtog af det i Kancelliets Brevbøger 1584—1588 S. 503 anførte Brev til Lunde Kapitel af 1586 3. Maj).

²) Kancelliets Brevbøger 1556—1560 S. 216. Brevet er fuldstændig trykt i Rørdam, Danske Kirkelove II. 40 f.

³) RA. Incl. til Reg. og Tegn. 1559 6. Oktbr.

⁴) RA. C 6 b, Adkomstbreve Danmark 1565 6. Apr. Brevet er omtalt i Laursen, Kronens Skøder I. 103 Note 1.

⁵) RA. Danske Kanc. B I. 1. b γ, Diverse D III Nr. 164 Bl. 56 a—61 b (jfr. 228 b, 232 a).

dømme i Domkirken, som Jens Thomessøn var forlenet med, at tiltræde efter dennes Død¹. Men Jens Thomessøn overlevede Tyge Asmundssøn, der døde i April 1586; og det tyder på en vis Utålmodighed fra Regeringens Side over hans lange Levetid, når man ser, at der i Maj 1586 udgår 2 forskellige Kongebreve vedrørende Jens Thomessøns Indtægter af Lunde Kapitel. Ved det første Brev anmoder Kongen Kapitlet om at sørge for, at en Ludvig Ludvigsøn (Munthe), der havde medvirket ved Hertug Christians Opdragelse, efter Jens Thomessøns Død kan få det Vikarie altare sacerdotum, hvormed denne var forlenet². Og ved det andet Brev (af 30. Maj 1586) bestemmer Kongen, at Gjordshøj Præbende, som Jens Thomessøn nu har, efter hans Død skal henlægges til årlig Udredelse af 100 rhinske Gylden, om hvilke det allerede ved Universitetsfundatsen var fastsat, at de skulde ydes af Lunde Kapitel til Universitetet, hvad der imidlertid endnu ikke var kommet til Udførelse³.

Ikke længe efter er Jens Thomessøn afgået ved Døden. Ved et Brev af 1586 22. Septbr. overdrager det store »conuent« i Lund (som øjensynlig er identisk med det ovenfor⁴ nævnte store Præstegilde) til Ludvig Ludvigsøn »vort conuentz altere oc vicarii vdi Lunde domkircke, som nu vaccerit oc faldit er eftter Jens Tommißønn cannick i Lund«⁵. Men om dette skal forstås således, at Jens Thomessøn da var død, eller at han i levende Live har afstået Vikariet, er vel tvivlsomt, selv om det første måske er det rimeligste; thi ganske vist udtaler Rørdam, at Jens

1) Kancelliets Brevbøger 1576—1579 S. 265.

2) Kancelliets Brevbøger 1584—1588 S. 503. Jfr. Ny kirkehist. Saml. VI. 163 f.

3) Kancelliets Brevbøger 1584—1588 S. 518. Brevet er fuldstændig trykt i Rørdam, Kjøbenhavns Univ. Hist. IV. 347 f.

4) S. 292.

5) RA. Topograf. Saml. Papir, Lund 1586 Septbr. 22.

Thomessøn døde 1588¹, men der er forgæves eftersøgt nogen autentisk Kilde for denne Angivelse².

---

¹) Rørdam, Kjøbenhavns Univ. Hist. II. 221, IV. 347.

²) I Universitetets Regnskab for 1588—89 (Bl. 1 a; i Universitetets Arkiv Nr. 325; jfr. ogsaa sstds., Ekstrakt af Universitetets Regnskaber 1580—91) opføres ganske vist som Indtægt Naadens Aar efter Jens Thomessøn. Men derfor kan han jo godt være død noget før; saaledes blev der ifølge den nævnte Regnskabs-Ekstrakt indbetalt Naadens Aar efter Renteskriveren Peder Hansson 1587 4. Septbr.; men Peder Hansson omtales allerede 1583 13. Oktbr. som død (Kancelliets Brevbøger 1580—1583 S. 741).